

ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА ЩОДО ВИТРАТ І ДОХОДІВ

© 2015 ГУРІНА Н. В.

УДК 657.44:674

Гуріна Н. В. Формування облікової політики підприємства щодо витрат і доходів

Метою статті є визначення особливостей формування документа про облікову політику, який обумовлює організацію обліково-аналітичної системи та включає питання управлінського обліку підприємства, враховуючи специфіку його діяльності. Доведено, що на малих (а в деяких випадках і на середніх) підприємствах оформлення облікової політики слід здійснювати у вигляді наказу керівника або розпорядження власника. А для великих підприємств запропоновано розробляти «Положення про облікову політику, організацію бухгалтерського обліку й аналізу» із виділенням документа, який визначає організацію управлінського обліку – «Положення про внутрішньогосподарський (управлінський) облік». З метою надання повної, достовірної та своєчасної інформації для потреб управління й оптимізації процесу підготовки документа про облікову політику пропонується його формування здійснювати за етапами: організаційно-технічним, методичним і підсумковим. Це забезпечить єдиний підхід до організації та методики ведення бухгалтерського обліку витрат і доходів; надання своєчасної, достовірної та повної інформації про них персоналу всіх рівнів для прийняття ефективних управлінських рішень.

Ключові слова: витрати, доходи, облікова політика, документ про облікову політику.

Рис.: 2. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 10.

Гуріна Наталія Валеріївна – кандидат економічних наук, доцент кафедри бухгалтерського обліку, Національний університет державної податкової служби України (вул. Університетська, 31, м. Ірпінь, Київська обл., 08201, Україна)

E-mail: G-Nataliya@ukr.net

УДК 657.44:674

Гуріна Н. В. Формирование учетной политики предприятия о расходах и доходах

Целью статьи является определение особенностей формирования документа об учетной политике, который обуславливает организацию учетно-аналитической системы и включает вопрос управленческого учета предприятия, учитывая специфику его деятельности. Доказано, что на малых (а в некоторых случаях и на средних) предприятиях оформление учетной политики следует осуществлять в виде приказа руководителя или распоряжения владельца. А для больших предприятий предложено использовать разработанное «Положение об учетной политике, организацию бухгалтерского учета и анализа» с выделением документа, определяющим организацию управленческого учета – «Положение о внутрихозяйственном (управленческом) учете». С целью предоставления полной, достоверной и своевременной информации для потребностей управления и оптимизации процесса подготовки документа об учетной политике предлагается его формирование осуществлять по этапам: организационно-техническому, методическому и итоговому. Это обеспечит единый подход к организации и методике ведения бухгалтерского учета расходов и доходов; предоставление своевременной, достоверной и полной информации о них персоналу всех уровней для принятия эффективных управленческих решений.

Ключевые слова: расходы, доходы, учетная политика, документ об учетной политике

Рис.: 2. **Табл.:** 1. **Библ.:** 10.

Гуріна Наталья Валерьевна – кандидат экономических наук, доцент кафедры бухгалтерского учета, Национальный университет государственной налоговой службы Украины (ул. Университетская, 31, г. Ирпень, Киевская обл., 08201, Украина)

E-mail: G-Nataliya@ukr.net

UDC 657.44:674

Gurina N. V. Formation of Accounting Policy of Enterprise on the Expenditure and Revenue

The article is aimed to define the features of formation of the document on accounting policy, which determines organization of an accounting-analytical system and includes the issue of managerial accounting of enterprise, given the nature of its activities. It has been proven that small (and in some cases medium-size, too) enterprises need to establish accounting policy on the base of an order by director or a disposal by the owner. As for large enterprises, it has been suggested to use the elaborated «Regulation on accounting policy, organization of both accounting and analysis» together with selection of the document defining the organization of managerial accounting – «Regulation on internal (managerial) accounting». With a view to providing full, reliable and timely information for management needs as well as optimizing the process of preparing a document on accounting policy, the author has proposed that its formation is carried out through the following phases: organizational-technical, methodological and summarizing. This will ensure a uniform approach to organization and methodology for accounting of expenditure and revenue, providing the timely, accurate and complete information about them to the staff on all levels and to make effective management decisions.

Key words: expenditure, revenue, accounting policy, accounting policy document.

Pic.: 2. **Tabl.:** 1. **Bibl.:** 10.

Gurina Nataliya V. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor of the Department of Accounting, National University of State Tax Service of Ukraine (vul. Karla Marksa, 31, Irpin, Kyivska obl., 08201, Ukraine)

E-mail: G-Nataliya@ukr.net

Пошук резервів економії, зростання прибутку та рентабельності підприємства зумовлює розробку чітко налагодженого організаційно-методичного забезпечення обліку витрат і доходів, які є інформаційною базою в системі управління. Оскільки інформація про витрати і доходи суб'єкта господарювання є багатогранною та охоплює усі сфери його діяльності, тому чітко визначена облікова політика щодо них

сприятиме досягненню високих фінансових результатів і забезпечуватиме формування повної, об'єктивної та достовірної облікової інформації.

Вагомий внесок у дослідження проблем формування облікової політики зробили відомі вітчизняні науковці: Барановська Т. В. [1], Белоусова І. А., Василевич І. П., Верига Ю. А., Лебедзевич Я. В., Сторожук Т. М. Не применшуючи значення напрацювань названих науковців, слід зазначити, що проблеми взаємозв'язку облікової політики та управлінського обліку залишаються вирішеними не повною мірою.

Робота виконана в межах кафедральної науково-дослідної теми «Розвиток бухгалтерського обліку в умовах інтеграційних процесів» (державний реєстраційний № 0111U007515).

Метою статті є визначення особливостей формування документа про облікову політику, який обумовлює організацію обліково-аналітичної системи та включає питання управлінського обліку підприємства, враховуючи специфіку його діяльності.

Основною метою діяльності будь-якого підприємства є досягнення високих фінансово-економічних результатів, а чітко визначена облікова політика лише сприяє цьому. З метою отримання достовірної та повної інформації нормативне регулювання бухгалтерського обліку здійснюється на різних рівнях: на державному та на рівні підприємства (рис. 1).

Частково формування організаційно-технічної та методичної складових облікової політики закріплено законодавством на державному рівні. Проте держава регулює лише деякі аспекти обліку витрат і доходів, залишаючи за власником вибір елементів облікової політики, враховуючи специфіку діяльності підприємства.

Згідно із Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [9] облікова політика підприємства – це сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності.

- Основним призначенням облікової політики є:
- ✦ упорядкування облікового процесу на підприємстві;
 - ✦ надання бухгалтерському обліку плановірності та цілеспрямованості;
 - ✦ забезпечення ефективності обліку.

Але потрібно пам'ятати про те, що норми облікової політики підприємства не повинні суперечити Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та діючим стандартам бухгалтерського обліку.

Облікова політика є одним із найважливіших питань організації бухгалтерського обліку, тому документ про облікову політику є своєрідним внутрішнім нормативним актом для підприємства. Основним використовуваним документом, в якому розкривається облікова політика, є Наказ про облікову політику. Він повинен розроблятися відповідно до принципів бухгалтерського обліку: обачності, повного висвітлення, автономності, послідовності, превалювання сутності над формою, історичної (фактичної) собівартості, безперервності, нарахування і відповідності доходів і витрат, єдиного грошового вимірника та періодичності.

До цього часу на багатьох підприємствах немає чітко розробленого документа про облікову політику,

Рис. 1. Рівні нормативного регулювання бухгалтерського обліку витрат і доходів

Джерело: узагальнено автором на основі [4, 6, 7, 8, 9].

що негативно впливає на ведення обліку та формування інформації для прийняття ефективних рішень щодо діяльності суб'єкта господарювання. Важливість розробки даного документа зумовлена й тим, що користувачами інформації є не тільки керівник та головний бухгалтер підприємства, але й інспектори із податкової інспекції та контрольно-ревізійного управління, оскільки від принципів, викладених у документі про облікову політику, залежить порядок визначення об'єкта оподаткування.

Житним П. Є. [3, с. 5, 6] запропоновано розглянути в ролі основного довгострокового розпорядчого документа Положення або стандарт підприємства про облікову політику. Сторожук Т. М. [10, с. 47] пропонує використовувати для регламентації облікової політики Положення про облікову політику та зазначає, що на підприємстві доцільно використовувати окремо документ на облікову політику підприємства та документ, що визначає організацію управлінського (внутрішньогосподарського) обліку.

Визначальним фактором при виборі типу документа для оформлення облікової політики [10, с. 48] є величина підприємства. Так, на малих (у деяких випадках і на середніх) підприємствах оформлення облікової політики слід здійснювати у вигляді наказу керівника або розпорядження власника. Дослідивши думки щодо документа про облікову політику, пропонуємо для великих підприємств розробляти «Положення про облікову політику, організацію бухгалтерського обліку й аналізу» із виокремленням документа, який визначає організацію управлінського обліку – «Положення про внутрішньогосподарський (управлінський) облік». Метою даного Положення є визначення єдиних на підприємстві організаційних і методичних підходів до внутрішньогосподарського (управлінського) обліку в частині централізації управління з визначенням центрів відповідальності, центрів витрат і доходів, розподілу відповідальності й обов'язків щодо його організації та ведення; формування документації, складання та подання звітності для задоволення інформаційних потреб внутрішніх користувачів [10, с. 47]. Як документи управлінського обліку доречно застосовувати облікові реєстри та форми внутрішньогосподарської звітності, які розроблені з урахуванням організаційно-технологічних особливостей підприємства (табл. 1).

Таким чином, підприємство, використовуючи «Положення про внутрішньогосподарський (управлінський) облік», регламентує ведення внутрішнього обліку, але при цьому не порушує умови конфіденційності його інформації.

Управління підприємством потребує належної організації обліку в усіх структурних підрозділах підприємства, тому дуже важливо визначитися з етапами формування облікової політики. Житний П. Є. [3] деталізує кроки формування облікової політики, виокремлюючи сім етапів: організаційний, підготовчий, визначення зовнішніх умов і процесів, формування чинників внутрішнього середовища, вибору елементів облікової політики за об'єктами, інформаційного забезпечення та заключний етап. Городянська Л. В. [2, с. 140–146] пропонує здійснювати формування облікової політики за трьома етапами: організаційним, технологічним та заключним. З метою надання повної, достовірної та своєчасної інформації для потреб управління й оптимізації процесу підготовки документа про облікову політику пропонується його формування здійснювати за такими етапами: організаційно-технічним, методичним і підсумковим (рис. 2).

У розрізі кожного з етапів визначаються елементи облікової політики з урахуванням специфіки діяльності підприємства. Таке формування аспектів облікової політики забезпечить єдиний підхід до організації та методику ведення бухгалтерського обліку витрат і доходів; надання своєчасної, достовірної та повної інформації про них персоналу усіх рівнів для прийняття ефективних управлінських рішень.

Облік витрат, доходів та фінансових результатів має свої особливості та певні відмінності в різних галузях підприємницької діяльності, незважаючи на те, що базується на одних і тих самих стандартах [10, с. 295]. Саме тому вибір елементів облікової політики в контексті запропонованих етапів її формування – прерогатива підприємства залежно від його величини та специфіки діяльності.

На деревообробних підприємствах при розробці документа, який регламентує облікову політику на організаційно-технічному етапі, необхідно визначитися з:

- ✦ формою ведення бухгалтерського обліку;
- ✦ організаційною побудовою бухгалтерської служби підприємства;

Таблиця 1

Запропоновані форми облікових реєстрів і внутрішньогосподарської звітності

Назва форм облікових реєстрів і внутрішньогосподарської звітності	Використання отриманої інформації
Відомість обліку доходів	Застосування інформації запропонованої відомості сприятиме здійсненню контролю й аналізу доходів і надасть можливість визначити рентабельні види продукції
Відомість обліку витрат за центрами відповідальності в розрізі центрів і місць виникнення витрат (зведена)	Застосування запропонованої відомості надає можливість відображати загальну величину витрат, питому вагу кожного структурного підрозділу в загальному обсязі витрат і порівнювати фактичну величину витрат із плановою або з аналогічними даними попереднього звітного періоду, проаналізувати та виявити резерви зменшення величини витрат у розрізі окремого структурного підрозділу
Відомість аналітичного обліку відходів	Дані форми дозволяють отримувати інформацію за видами, шляхами надходження та напрямками використання відходів
Звіт про рух відходів	

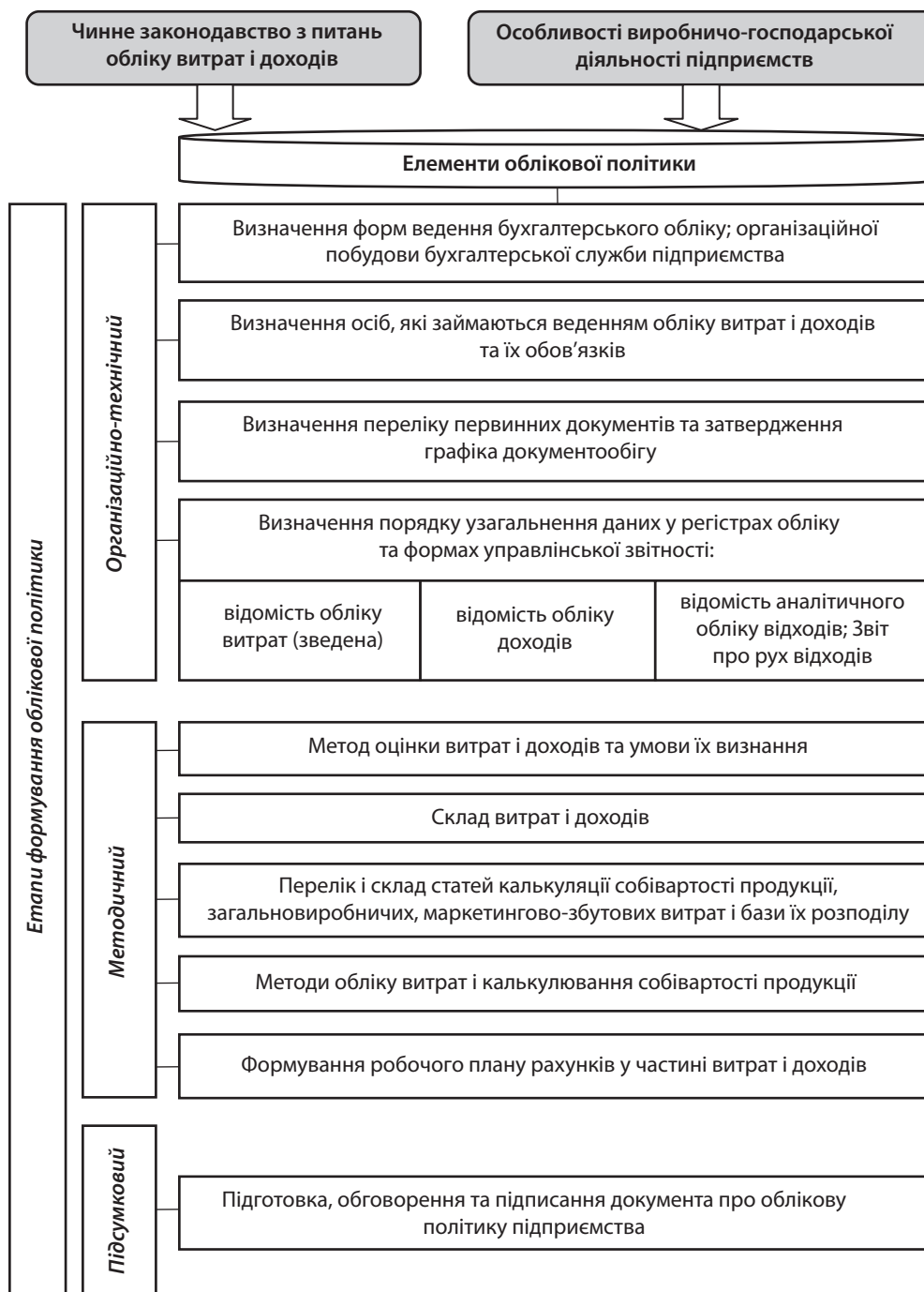

Рис. 2. Організаційна схема відображення в обліковій політиці витрат і доходів підприємств

Джерело: узагальнено автором на основі [2, 3, 10].

- ✦ особами, які займаються веденням обліку витрат і доходів та їх обов'язків;
- ✦ переліком первинних документів та графіком документообігу;
- ✦ порядком узагальнення даних у регістрах обліку та формах управлінської звітності.

При формуванні елементів облікової політики методичного етапу доречно вказати:

- ✦ *методи оцінки витрат і доходів*. Ураховуючи специфіку діяльності деревообробних підприємств, при виборі елементів облікової політики стосовно витрат і доходів доцільно дотримуватися вимог П(С)БО 15 «Доходи» [7] та П(С)БО 16

«Витрати» [8]. Зокрема, доходи оцінюються за справедливою вартістю отриманих активів у результаті їх надходження чи збільшення їхньої вартості. Оцінка витрат проводиться в сумі справедливої вартості активів, визначеної при їх вибутті або зменшенні вартості з урахуванням нормативів, оптимальних методів обліку витрат і калькулювання собівартості продукції; *умови визнання витрат і доходів*. Зокрема, витратами визнається зменшення економічних вигод за рахунок: вибуття активів, зменшення вартості активів у результаті їх знецінення, зменшення корисності тощо та збільшення зобов'язань.

А доходами визнається збільшення економічних вигод унаслідок надходження активів, збільшення їх вартості та зменшення зобов'язань;

- ✦ *перелік і склад статей калькуляції собівартості продукції, маркетингово-збутових та загальновиробничих витрат і базою їх розподілу.* Так, до маркетингових витрат слід відносити: витрати, пов'язані з проведенням маркетингових досліджень та вивченням ринку збуту; витрати на рекламу; заробітну плату торгових представників; утримання місць продажу; торгові знижки тощо.

Витрати на збут формуються за рахунок: вартості пакувальних матеріалів; витрат на ремонт тари; оплати праці та комісійних винагород продавцям, агентам і робітникам підрозділів, які забезпечують збут; витрат на утримання основних засобів, інших матеріальних необоротних активів, пов'язаних зі збутом продукції; витрат на транспортування продукції між складами підрозділів (філій, представництв) підприємства;

- ✦ *методи обліку витрат.* Враховуючи особливості технологічного процесу деревообробного підприємства, доцільним є застосування змішаного (попередільно-нормативного) методу обліку витрат і напівфабрикатного методу калькулювання собівартості продукції. При індивідуальному та дрібносерійному виробництві доцільним є використання позамовного методу, що надає можливість здійснювати нормування витрат для кожного виду продукції та своєчасно виявляти й аналізувати відхилення фактичних витрат від планових у розрізі місць виникнення витрат, причин і винуватців невинуватаних витрат. Це забезпечить отримання повної та достовірної облікової інформації про витрати на кожному етапі виготовлення продукції;
- ✦ *основні принципи формування робочого плану рахунків у частині витрат і доходів підприємства.*

Підсумковий етап передбачає підготовку, обговорення та підписання документа про облікову політику підприємства.

У нормативних актах хоч і наводяться вимоги до основних аспектів облікової політики та конкретного їх застосування, проте не враховуються організаційно-технологічні особливості діяльності підприємств. Це пояснює важливість розробки такого документа про облікову політику, який дозволить забезпечити надання повної, своєчасної та достовірної інформації про витрати і доходи.

ВИСНОВКИ

З метою надання повної, достовірної та своєчасної інформації для потреб управління й оптимізації процесу підготовки документа про облікову політику запропоновано його формування здійснювати за такими етапами: організаційно-технічним, методичним і підсумковим. У розрізі кожного з них визначаються елементи облікової політики з урахуванням специфіки діяльності підприємства. Таке формування аспектів облікової по-

літики забезпечить: єдиний підхід до організації та методики ведення бухгалтерського обліку витрат і доходів; надання своєчасної, достовірної та повної інформації про них персоналу всіх рівнів для прийняття ефективних управлінських рішень.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з визначенням впливу моделей обліку на фінансові результати та інші показники діяльності суб'єктів господарювання. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. **Барановська Т. В.** Облікова політика підприємства в Україні: теорія і практика : автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.06.04 / Т. В. Барановська / Нац. аграрний ун-т. – К., 2005. – 21 с.
2. **Городянська Л. В.** Наказ про облікову політику – основа організації обліково-аналітичної системи на підприємстві / Л. В. Городянська // Вісник ТНЕУ. – 2007. – № 3. – С. 140 – 146.
3. **Житний П. Є.** Організаційно-методологічні засади формування облікової політики підприємства / П. Є. Житний // Бухгалтерський облік і аудит. – 2006. – № 3. – С. 3 – 10.
4. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_013
5. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства № 635 від 27 червня 2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dtk.com.ua/show/2cid010244.html>
6. Податковий кодекс України // Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід», затверджене наказом Міністерства фінансів від 31 березня 1999 р. № 87 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://kodeksy.com.ua/buh/psbo/15.htm>
8. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затверджене наказом Міністерства фінансів від 31 березня 1999 р. № 87 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://kodeksy.com.ua/buh/psbo/16.htm>
9. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
10. **Сторожук Т. М.** Теоретико-методологічні аспекти формування облікової політики підприємств : монографія / Т. М. Сторожук. – Ірпінь : Національний університет ДПС України, 2011. – 460 с.

REFERENCES

- Baranovska, T. V. "Oblikova polityka pidprijemstva v Ukraini: teoriia i praktyka" [Accounting policies of enterprises in Ukraine: Theory and Practice]. *Avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk: 08.06.04, 2005.*
- Horodianska, L. V. "Nakaz pro oblikovu polityku – osnova orhanizatsii oblikovo-analitychnoi systemy na pidprijemstvi" [Order on accounting policies – the basis of the organization of accounting and analytical systems in the enterprise]. *Visnyk TNEU*, no. 3 (2007): 140-146.
- [Legal Act of Ukraine]. <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
- [Legal Act of Ukraine] (1999). <http://kodeksy.com.ua/buh/psbo/15.htm>
- [Legal Act of Ukraine] (1999). <http://kodeksy.com.ua/buh/psbo/16.htm>
- [Legal Act of Ukraine] (1999). <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

“Mizhnarodni standarty bukhhalterskoho obliku” [International Accounting Standards]. http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_013

“Metodychni rekomendatsii shchodo oblikovoi polityky pidpriemstva № 635 vid 27 chervnia 2013 r.” [Guidelines for accounting policy number 635 of June 27, 2013]. <http://dtk.com.ua/show/2cid010244.html>

Storozhuk, T. M. *Teoretyko-metodolohichni aspekty formuvannia oblikovoi polityky pidpriemstv* [Theoretical and methodological aspects of accounting policy]. Irpin: Natsionalnyi universytet DPS Ukrainy, 2011.

Zhytnyi, P. Ye. “Orhanizatsiino-metodolohichni zasady formuvannia oblikovoi polityky pidpriemstva” [Organizational and methodological principles of formation of accounting policy]. *Bukhhalterskyi oblik i audyt*, no. 3 (2006): 3-10.

УДК 657.1

РОЗРОБКА МЕХАНІЗМУ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ТА ВИЗНАННЯ ВІДХОДІВ У БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ

© 2015 ГРИЦИШЕН Д. О.

УДК 657.1

Грицишен Д. О. Розробка механізму ідентифікації та визнання відходів у бухгалтерському обліку

Мета статті полягає в обґрунтуванні та розробці нового механізму ідентифікації та визнання відходів у бухгалтерському обліку, який враховує би їх економічні та фізичні властивості, що дозволить сформувати інформаційне поле управління економіко-екологічною безпекою промислових підприємств. Застосування загальнонаукових методів пізнання (аналіз і синтез, групування та теоретичного узагальнення) дозволило визначити місце відходів у системі управління господарською діяльністю промислових підприємств та ідентифікувати їх окремі види в розрізі бізнес-процесів, а також визначити їх місце в міжгосподарських процесах у контексті взаємовідносин промислове підприємство – підприємство-переробник/утилізатор. Метод моделювання використано для розробки механізму ідентифікації та визнання відходів у бухгалтерському обліку як складової управління економіко-екологічною безпекою. Розроблений механізм ідентифікації та визнання відходів у бухгалтерському обліку є основою формування інформації про вплив підприємства на навколишнє середовище та його економічні наслідки як складової економіко-екологічної безпеки. Наукова новизна полягає в тому, що запропонований механізм ідентифікації та визнання відходів промислових підприємств враховує їх економічні та фізичні властивості, що в комплексі дозволяє управляти економіко-екологічними наслідками господарської діяльності промислових підприємств.

Ключові слова: відходи, бухгалтерський облік, активи, вторинні ресурси, економіко-екологічна безпека.

Рис.: 2. **Табл.:** 2. **Бібл.:** 10.

Грицишен Дмитрій Олександрович – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і аудиту, Житомирський державний технологічний університет (вул. Черняхівського, 103, Житомир, 10005, Україна)

E-mail: grytsishen-do@mail.ru

УДК 657.1

Грицишен Д. А. Разработка механизма идентификации и признания отходов в бухгалтерском учете

Цель статьи заключается в обосновании и разработке нового механизма идентификации и признания отходов в бухгалтерском учете, который учел бы их экономические и физические свойства, что позволит сформировать информационное поле управления экономико-экологической безопасностью промышленных предприятий. Применение общенаучных методов познания (анализ и синтез, группировки и теоретического обобщения) позволило определить место отходов в системе управления хозяйственной деятельностью промышленных предприятий и идентифицировать их отдельные виды в разрезе бизнес-процессов, а также определить их место в межхозяйственных процессах в контексте взаимоотношений промышленное предприятие – предприятие-переработчик/утилизатор. Метод моделирования использован для разработки механизма идентификации и признания отходов в бухгалтерском учете как составляющей управления экономико-экологической безопасностью. Разработанный механизм идентификации и признания отходов в бухгалтерском учете является основой формирования информации о влиянии предприятия на окружающую среду и его экономические последствия как составляющей экономико-экологической безопасности. Научная новизна заключается в том, что предложенный механизм идентификации и признания отходов промышленных предприятий учитывает их экономические и физические свойства, что в комплексе позволяет управлять экономико-экологическими последствиями хозяйственной деятельности промышленных предприятий.

Ключевые слова: отходы, бухгалтерский учет, активи, вторичные ресурсы, экономико-экологическая безопасность.

Рис.: 2. **Табл.:** 2. **Библ.:** 10.

Грицишен Дмитрій Олександрович – кандидат экономических наук, доцент, доцент кафедры учета и аудита, Житомирский государственный технологический университет (ул. Черняховского, 103, Житомир, 10005, Украина)

E-mail: grytsishen-do@mail.ru

UDC 657.1

Grytsyshen D. O. Development of a Mechanism for the Identification and Recognition of Waste in Accounting

The article is aimed at substantiation and elaboration of a new mechanism for the identification and recognition of waste in accounting, which could take into account their economic and physical properties, thus allowing to create an information field for control over the economic-ecological security of industrial enterprises. Usage of interdisciplinary methods of knowledge (analysis and synthesis, grouping and theoretical generalization) made it possible to determine the place of waste in the system of economic management of industrial enterprises and identify their individual kinds in terms of business processes, as well as to determine their place in the inter-household processes in the context of the relationship industrial enterprise – company-recycler / utilizer. Method of modeling was used to develop a mechanism for identifying and recognizing of waste in accounting as part of the management of economic-environmental security. The mechanism for identification and recognition of waste in accounting is the basis for generating information on the influence of enterprise on the environment and its economic impacts as a constituent part of the economic-environmental security. A scientific novelty lies therein that the proposed mechanism for identification and recognition of waste of industrial enterprises takes into account their both economic and physical properties, all this allows to manage the economic-environmental consequences of the economic activity of industrial enterprises.

Key words: waste, accounting, assets, secondary resources, economic-environmental security.

Рис.: 2. **Табл.:** 2. **Bibl.:** 10.

Grytsyshen Dymytrii O. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting and Auditing, Zhytomyr State Technological University (vul. Chernyakhovskogo, 103, Zhytomyr, 10005, Ukraine)

E-mail: grytsishen-do@mail.ru